

Valnämnden

Tjänsteskrivelse - Val- och röstningslokaler samt särskild röstmottagning vid valet 9 september 2018

Förslag till beslut

Valnämnden beslutar

att godkänna att röstningsmottagningen sker enligt upprättat förslag,

att förtidsröstning erbjuds på följande platser: Stadshuset, samtliga bibliotek inkl. Stadsbiblioteket, Höskolan, Sjukhuset, Konserthuset samt Konstcentrum/Silvanum.

att ge kommunledningskontoret i uppdrag att fastställa vallokaler och öppettiderna i förtidsröstningen enligt upprättat förslag.

Ärendet i korthet

Valnämnden ansvarar för såväl förtidsröstningen som röstmottagningen i vallokalerna på valdagen. Valnämnden ansvarar också för att väljare som inte själva har möjlighet att ta sig till en val eller röstningslokal har goda möjligheter att rösta.

Kommunledningskontoret har tagit fram ett förslag på hur röstmottagningen utformas vid valet till riksdag- kommun och landsting den 9 september. Röstmottagningen bör ske på ett likartat sätt vid Europaparlamentsvalet 2019, men för att kunna samla erfarenheter förslås att valnämnden fattar ett nytt beslut inför 2019 års val.

Valnämnden har i uppdrag att verka för ett ökat valdeltagande. Att göra det enkelt för väljare att lägga sin röst är det främsta verktyget valnämnden har för att uppnå detta mål.

Beslutsunderlag

Val- och röstningslokaler samt särskild röstmottagning vid valet den 9 september 2018

Beslutet ska skickas till

Kommunledningskontoret

Valnämnden

Val- och röstningslokaler samt särskild röstmottagning vid valet den 9 september 2018

Bakgrund

Grundläggande bestämmelser om val- och röstningslokaler finns i vallagen. Varje kommun ska se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta. Valnämnden svarar vidare för att väljare som inte kan ta sig till en val- eller röstningslokal eller inte kan rösta genom bud ges möjlighet att lägga sin röst på annat sätt, t ex via ambulerande röstmottagare.

Valnämnden har vidare i uppdrag att verka för ett ökat valdeltagande. Det är i huvudsak partiernas ansvar att få väljarna att gå till valurnorna, men valnämnden kan verka för ett ökat valdeltagande inom ramen för sitt uppdrag genom att se till att kommunen erbjuder enkla och tillgängliga sätt att lägga sin röst samt att väljarna ges bra information om var de kan rösta. Valnämnden kan också informera om hur väljarna ska gå till väga för att lägga sin röst genom andra informationsinsatser.

Informationsinsatserna får inte utformas på ett sätt som gör att valnämndens förtroende som valmyndighet kan ifrågasättas. Valnämndens informationsinsatser regleras i en särskild kommunikationsplan och omfattas inte av detta beslut.

Vallokaler

Bestämmelser om vallokaler återfinns i vallagen 4 kap § 20. Varje kommun ska se till att det finns lämpliga lokaler som kan användas som vallokaler och som i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

En vallokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen. Den ska inte ha anknytning till en viss politisk sammanslutning och den bör inte ha sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljarens ställningstagande vid röstningen.

Gävle kommun är vid valet 2018 indelat i 52 valdistrikt i en valkrets vilket också innebär 52 vallokaler. Vissa vallokaler är placerade i samma byggnad vilket innebär att röstmottagningen sker på två platser i samma lokal.

Vallokalerna ska uppfylla vallagens tillgänglighetskrav (se tillgängliga vallokaler). Lokaler med religiös anknytning används i de fall andra lämpliga lokaler inte finns att tillgå inom rimliga avstånd.

Valnämnden

Förtidsröstning 22 augusti till 9 september

Förtidsröstning genomförs från den 22 augusti till den 9 september. Kommunens ska enligt vallagen erbjuda röstning i lämpliga lokaler i fråga om lokalisering, tillgänglighet och öppethållande ger väljarna goda möjligheter att rösta.

En röstningslokal ska vara tydligt avgränsad och även i övrigt lämpad för ändamålet så att väljare inte hindras eller störs under röstningen. Den ska inte ha anknytning till en viss politisk sammanslutning och den bör inte ha sådan anknytning till en viss religiös sammanslutning eller till ett visst företag som kan påverka väljaren i samband med röstningen.

Enligt nya bestämmelser i vallagen ska en röstningslokal vara öppen varje dag under hela förtidsröstningsperioden. En röstningslokal ska även vara öppen under vallokalernas ordinarie öppettider på valdagen, dvs. söndagen den 9 september.

Stadshuset och Stadsbiblioteket är del lokaler där flest väljare väljer att lägga sin röst. Det är rimligt att förvänta sig att mellan 40 och 50 procent av väljarna väljer att förtidsrösta vid året val vilket innebär att bemanning och utformning av lokalerna bör avpassas till en högre förtidsröstning än tidigare år.

Gävle kommun erbjöd vid valet 2014 röstmottagning i Rådhuset, kommunens närbibliotek, Stadsbiblioteket, Fyren i Norrsundet, Konserthuset, Sjukhusets entré och högskolan. De största lokalerna var då Rådhuset och Stadsbiblioteket.

Vid årets val föreslås att röstmottagning sker i Stadshuset under hela förtidsröstningsperioden. Stadshuset föreslås och vara den lokal där röstning erbjuds under valdagen från kl. 8.00 – 20.00 när vallokalerna stänger. Förtidsröstning föreslås också att erbjudas i Stadsbiblioteken, närbiblioteken, Högskolan, Sjukhuset och Konserthuset **och Silvanum.**

I fråga om öppettider följer röstmottagningen som huvudregel den ordinarie verksamhetens öppettider.

Tillgängliga val- och röstningslokaler

Att få möjlighet att lägga sin röst i allmänna val är en grundläggande demokratisk rättighet. En avgörande förutsättning för personer med funktionsnedsättning är att val- och röstningslokaler är tillgängliga. Vallagen ställer också strikta krav på att alla val- och röstningslokaler ska vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

I Gävle används i huvudsak egna offentliga lokaler så som skolor och förskolor som redan uppfyller uppställda krav på fysisk tillgänglighet.

Valnämnden

Inför varje val görs en inventering av alla lokaler vilket också innebär en förnyad bedömning av om val- eller röstningslokalen uppfyller de högt ställda tillgänglighetskraven. Utgångspunkt för arbetet med tillgänglighet vid valet 2018 är dels vallagens bestämmelser, dels den checklista som tagits fram av Myndigheten för delaktighet om tillgängliga val- och röstningslokaler. Om lokalen inte uppfyller tillgänglighetskraven övervägs såväl alternativa lokaler som tillgänglighetsanpassande åtgärder eller alternativ placering.

Tillgängliga vallokaler är inte bara en fråga om lokalens fysiska utformning. En avgörande fråga för många väljare är att de bemöts på ett korrekt sätt och ges bra information om hur valhandlingen ska genomföras. Tillgänglighetsfrågor ur ett bredare perspektiv ingår därför i den utbildning som ges till samtliga röstmottagare.

Vallokalerna inspekteras även dagen före valet för att säkerställa att valskärmarna, valbåsen och valedlarna är uppställda på ett sätt som gör att vallokalen i sin helhet uppfyller tillgänglighetskraven.

Ambulerande röstmottagare

Vid valet 2018 är det obligatoriskt för kommunen att förordna ambulerande röstmottagare. Ambulerande röstmottagning betyder att röstmottagare kommer till ett hem eller till annan plats där väljaren befinner sig för att ta emot rösten. Röstmottagarna ska precis som övriga röstmottagare utbildas och förordnas för uppdraget.

Möjligheten att använda ambulerande röstmottagare gäller för väljare som på grund av sjukdom, funktionsnedsättning eller ålder inte själva kan ta sig till ett röstmottagningsställe. De får då, om de begär det lämna sina valedlar till en ambulerande röstmottagare.

Röstning med ambulerande röstmottagare sker i tillämpliga delar på samma sätt som i en val- eller röstningslokal. Varje kommun väljer hur röstmottagningen genomförs och utformar en lämplig organisation för detta.

Röstning med stöd av ambulerande röstmottagare erbjuds enligt följande principer:

- Information att rösta med ambulerande röstmottagare ges på gavle.se samt i information riktad till kunder inom omvårdnadsnämndens verksamhetsområde.
- Behovet av att nyttja en ambulerande röstmottagare ska föränmälas till valnämndens kansli.
- Röstmottagningen planeras så att röstmottagning med ambulerande röstmottagning kan erbjuds i hela kommunen enligt ett upprättat schema.

Valnämnden

Röstmottagning inom omvårdnadsnämndens verksamhet

Väljare inom omvårdnadsnämndens verksamhet som på grund av sjukdom, ålder eller funktionsnedsättning själva inte kan ta sig till en val- eller röstningslokal erbjuds att rösta med stöd av ambulerande röstmottagning. Ett schema för när röstmottagning med stöd av ambulerande röstmottagare erbjuds i vård- och omsorgsboenden fastställs i samråd med Omvårdnad Gävle.

Röstmottagning vid häkte och kriminalvårdsanstalt

Intagna vid häkte och kriminalvårdsanstalt erbjuds att rösta med stöd av personal vid häktet eller kriminalvårdsanstalten. Valnämnden svarar för att utbilda personal och tillhandahålla valmaterial.